

Ur *Den Kommunistiska Internationalen* N:o 4 (maj 1921)

N. KRUPSKAJA.

Centralen för den politiska upplysningsvärksamheten.

Krig och revolution harr hos folket uppväckt en osläckbar törst efter vetande. Under den tid av 3 år som Sovjetmakten bestått, har utomordentligt mycket gjorts för spridande av politisk bildning, ehuru ännu icke en tusendedel blivit uträddad av det arbete som måste göras.

Arbetet måste utföras under oerhörda svårigheter — bland ett delvis analfabetiskt folk i ett tiotusental eländiga byar inom ett ofantligt landområde. En mängd hinder ställde sig i vägen för arbetet och försvårade det i hög grad. En stor del av befolkningen var kallad till fronten under det allmänna förfallet, oregelmässigheterna i trafiken och postgången, den ständigt tillbakagående bristen på papper, blyertspennor, undervisningsmaterial och böcker (en upplaga av 50- till 100,000 exemplar utgår på kort tid) brist på fotogen, saknad på lärarkrafter och lokala arbetare (de bästa krafterna var vid fronten) uppskjutandet av det politiska upplysningsarbetet, när det betraktades som för ögonblicket minst nödvändigt — allt detta utgjorde ytterst försvårande omständigheter.

Emellertid fordrade situationen att arbetet icke avbröts; det utfördes också ehuru planlöst. Folkbildningskommisariatets avdelning för undervisning utom skolorna var icke den enda organisationen som arbetade för upplysning av folket. y Republikens politiska förvaltning", en militärorganisation, som har till ändamål att politiskt upplysa den röda armén, förfogade även över en stor apparat, hade sin centralorganisation, sina hjälp- och förvaltningsinrättningar etc. Fackföreningarna hade sina speciella kulturavdelningar, "Proletkult" utövade fullt självständig värksamhet, det allryska, centrala, värkställande utskottet utförde samma arbete genom sina undervisande agitationsfartyg och tåg, och samma arbete utfördes även av det Kommunistiska Partiet. Järnvägstjänstemännens politiska central arbetade för samma mål. Det fanns på det hela taget icke en institution, som icke hade sysslat med bildnings- och upplysningsarbete. Förgäves bemödade sig Central-folkbildningskommisariatets avdelning för upplysning utom skolorna — senare kallad Centralen för politisk upplysning — att leda alla dessa bäckar i en å.

Efter att på den IX partikongressen ett utkast till en enhetlig ekonomiplan uppställts på dagordningen, tvangs de inom bildningsområdet värksomma arbetarna genom nödvändigheten av en enhetlig plan att inse, att det politiska upplysningsarbetet icke utföres efter enhetliga arbetsformer, utan som yrkesarbete, sporadiskt, planlöst, medförande splittring och ödslande med kraft och pengar.

Vid det allryska centrala värkställande utskottets sammanträde i september, antogs efter yrkande från provinserna en resolution om bildande av en enhetlig organisation för politisk upplysning. Folkkommisariernas råd fick i uppdrag att offentliggöra ett dekret i enlighet med detta.

Den 1. november sammanträdde organisationerna för politisk upplysning till en allrysk konferens. Ledarna för guvernements- och distriktsorganisationerna för politisk upplysning hade infunnit sig till konferensen. Från Rysslands alla kanter kom arbetare. Representerade var bland andra republikerna Fjärran Östern, Sibirien, Kasan, Ukraina, republikerna vid Don och Kaukasiska Republiken. Några av deltagarna hade måst tillryggalägga tusentals verst, en av dem hade varit på väg i elva dagar. Inalles församlades 500 delegerade. Det visade sig, all det fanns bland dem många kommunister, 60 % innehade medlemskort — de med dem sympatiserande blev icke räknade. Ledarna för de politiskt upplysande organisationerna är oftast icke lärare, det finnes bland dem många propagandister och partiarbetare; många

utanför partierna slående deltagare i arbetet för den politiska upplysningen utom skolorna d. v. s. har specialiserat sig på kulturarbete bland vuxna, som t. ex. bibliotekarier, lärare för vuxna, organisatörer för folkets hus, klubbar etc. Arbetarna för upplysning utom skolorna är ofta andlig arbetare. På 1½ år har icke sammankallats någon allrysk kongress för behandling av frågan om arbetet utom, skolorna (området för politisk upplysning) och under denna tid har en mängd frågor hopat sig, vilka kräver behandling. Konferensen, som varade en vecka, var av egendomlig karaktär. Till behandling av varje fråga anmälde sig en hel rad talare. Varje deltagare från provinserna ville meddela sina tankar och erfarenheter. Konferensen fasthöll vid, att icke avbryta diskussionen, utan, vad man väl kan förstå, att gå till botten med frågorna. Alla de, som värka Moln det politiska upplysningsarbetet, måste under nuvarande ryska förhållanden vara mera än genomsnittsmänniskor; de har nästan överallt beträtt obanade vägar. Från centrum gives endast allmänna direktiv, och att tillämpa dessa direktiv med hänsyn till omgivningen och alla de omständigheter, som skapats genom revolutionen, åligger den enskilde arbetaren. Härtill erfordras emellertid ett icke ringa initiativtagande. Detta arbete är skapande och kräver den enskildes hela arbetsförmåga.

Konferensen hade uppställt de viktigaste frågor på dagordningen: arbetets innebörd, intimt samarbete med de ekonomiska kommissariaten, ett enhetligt arbetsprogram och slutligen organisationernas anpassning efter de nya uppgifter, som uppstått inom den politiska upplysningsvärksamheten.

I sitt inledningstal behandlade Lunatjarskij frågan om nödvändigheten av att skapa en centralorganisation för den politiska upplysningsvärksamheten och dennas betydelse. Lenin talade huvudsakligast över arbetets mål. Han påvisade att värksamheten utom skolorna i det avgörande ögonblicket, vid den stora omvälvningens tidpunkt icke finge vara opolitisk, då den i så fall vore utan livskraft, död, vegeterande. Vidare talade han om det politiska arbetets uppgift i det avgörande ögonblicket, om sammanhanget mellan politisk och ekonomisk värksamhet, om den nuvarande politiska betydelsen av det ekonomiska livets ordnande.

Övriga talare påvisade ävenledes den stora betydelsen av ekonomins uppbyggande, nödvändigheten av att aktivt deltaga däri, samt att ställa alla politiskt upplysande institutioner till denna, för ögonblicket viktigaste uppgifts disposition. Kamrat Krupskaja påpekade i sitt referat över enhetsprogrammet för den politiska upplysningsvärksamheten på vilket sätt biblioteken, klubbarna, skolorna för vuxna, all slags propaganda och agitation skall anpassas till de nuvarande uppgifterna och ändras så, att de kan medverka till allsidig belysning av frågan om ekonomins uppbyggande.

De referat, som hölls av J. Larin, en av de mest framstående arbetarna i det Allryska folkekonominrådet och A. Svidjerskij, kollegiummedlem av Folkförsörjningskommissariatet, ägde stor betydelse. J. Larin behandlade i sitt referat temat ”propaganda inom produktionsområdet i sammanhang med de stora svårigheterna för vårt lands ekonomiska återuppbyggande. Svidjerskij talade över temat ”försörjningskampen och den politiska upplysningsvärksamheten.” Konferensen åhörde båda dessa referat med det största intresse. Dessa referat illustrerade bäst riktigheten av den uppfattningen, att den politiska värksamhetens uppgift i nuvarande ögonblick består i belysande av frågorna beträffande ekonomins uppbyggande. Ett exempel på, huru ekonomikommissariatens arbete bör understödjas gav Sjapiro i sitt referat över ”agitationsstriderna”.

Efter konferensens slut var de delegerade eniga om, att konferensen hade varit mycket givande, och otvivelaktigt skulle komma att åvägbringa ett omslag i historien för upplysningsvärksamheten inom skolorna.

De för politisk upplysning värkande organisationernas allryska konferens gjorde slut på den gamla uppfattningen, att upplysningen utom skolorna var av rent kulturell karaktär utan varje sammanhang med det pulserande, offentliga livet.

I början av november utfärdade Folkkommisariernas råd ett dekret för centralen för den politiska upplysningsvärksamheten och utsåg som dess ledande organisation ett utskott, bestående av 5 ledamöter; alla fem är kommunister, två är också medlemmar av Folkupplysningskommisariatets kollegium, en är medlem av centralkomitén och av Rysslands Kommunistiska Partis organisationsbyrå. Folkkommisariaten tillhör ex officio denna ledande organisation.

För närvarande utför den politiska upplysningens centralorganisation ett stort arbete i det att den omkring sig församlar de olika områdenas och organisationernas politiskt upplysande värksamhet. Ett intimare samarbete härskar nu mellan fackföreningarna, militärorganisationerna och ungdomsförbundet. De olika organisationerna, t. ex. den medicinska fakultetens ungdomsförbund, kurserna, för allmänbildning och de olika kulturorganisationerna inhämtar alltjämt råd hos den politiska upplysningens centralorganisation. Centralorganisationen är faktiskt medelpunkten för den politiskt upplysande värksamheten. Redan då centralorganisationen blott var en politiskt upplysande avdelning av Folkbildningskommisariatet, hade den börjat utriva en stor värk-samhet beträffande läs- och skrivokunnighetens bekämpande, sovjet- och partiskolorna., agitationsfälttågen, biblioteken o. s. v. I Ryssland finnes ännu miljoner analfabeter vilkas undervisning går framåt i raskt tempo. Överallt öppnas en mängd skolor (enbart i Petrograd 500 st.). Lärarekrafter utbildas, abc-böcker tryckes. Vad sovjet- och partiskolorna beträffar, så inrättas de i alla guvernements- och en del landsortsstäder, ibland i förening med hem för 200-300 personer. Till 1. mars kommer partiskolorna att uppgå till ett antal av 2-3 i varje guvernement.

Under försörjningskampanjen organiserade centralorganisationen för den politiska upplysningsvärksamheten överallt korta förplägnadskurser, utgav ändamålsenliga böcker och bedrev en omfattande agitation.

På grund av den rådande bristen på böcker får böckernas socialisering, d. v. s. gemensamt användande av böckerna stor betydelse. Sedan centralorganisationens bildande har den utträttat mycket.

Biblioteksavdelningen har utgivit en samling kritiker över böcker med ekonomiskt uppbyggande innehåll, har utarbetat de modärnaste kataloger över sådana böcker för de olika biblioteken, läsestugor för bönderna, landsortbibliotek och vandringsbibliotek för städerna.

Också avdelningen för museibesök har utövat en omfattande värksamhet. Den organiserar industrimuseer, utger vägvisare för besök i olika industrier i Moskva och dess omgivning, såväl som för de viktigaste utställningarna i Moskva (Det allryska folkekonmirådets utställning, utställningen för barn- och moderskydd, arbetsmuseet etc.); tillsammans, med Allryska folkekonmirådets vetenskapligt-tekniska avdelning inrättar den kurser för besöksväsendet o. s. v.

Föredragsbyrån utarbetar ett program för föredrag över produktionspropaganda. och har satt sig i intim förbindelse med fotografi- och ljusbildscentralen och andra institutioner, som tillhöra föredragsväsendet. Agitationsavdelningen förbereder sig till säningskampanjen och skall genomföra den efter anvisningar från Folkförsörjnings- och Jordbrukskommisariatet. En icke ringa hjälp lämnas också för organisering av produktionspropagandan av centralorganisationen för den politiska upplysningsvärksamheten.

För närvarande står frågan om produktionspropagandan på dagordningen. Den kapitalistiska arbetsformen har uppfostrat arbetarna till att icke hysa något intresse för arbetsresultatet. Frukterna av arbetet kom kapitalisterna till godo, arbetarna hade ingen del uti huru många lokomotiv eller huru många meter tyg som blev resultatet av deras arbete. Under kapitalisternas tid hade arbetarna endast intresse för arbetstidens längd, arbetets intensitet, de allmänna arbetsvillkoren, arbetslönerna. I kampen mot kapitalet tillgrep de sådana medel som strejker, sabotage, italienska strejker m. m. för att invärka på produktionens ägare; dessa medel var visserligen lämpliga som stridsvapen men utövade ett fördärvbringande inflytande på produktionen. Detta angick emellertid icke arbetarna, de var icke ägare av produktionen.

Novemberrevolutionen har överlämnat alla industrier till proletariatet såsom dess egendom, och dock förefinnes ännu i denna dag bland de oupplysta arbetarna de uppfattningar som karakteriserar de avlönade arbetarna. Nu då kriget har upphört, då det ekonomiska livet, bekämpandet av förfallet har blivit huvudintresset, får frågan om produktionspropagandan en särskild betydelse. Produktionspropagandans mål är, att få den breda arbetarmassan att delta i ledningen och organisationen av produktionen. Ett deltagande från arbetarnas sida i produktionsorganiseringen är av ytterst stor betydelse, ty det gör arbetarna icke blott lagligt utan även faktiskt till industrins behärskare. Produktionens reorganisering kommer i hög grad att bidra till förändring av arbetarmassans tänkesätt.

Nu har centralorganisationen för den politiska upplysningsvärksamheten aktivt deltagit i allsidigt klarläggande av frågan om produktionspropagandan. Dess statuter har dryftats och till sina huvudlinjer antagits av Ekonomikommissariatets representanter på ett särskilt för detta ändamål av centralutskottet inkallat sammanträde.

För närvarande äger centralorganisationen för den politiska upplysningsvärksamheten en egen institution för produktionspropaganda och tillhör Allryska centralfackföreningsrådets centralbyrå för produktionspropaganda.

I centralorganisationen för den politiska upplysningen äger Folkbildningskommissariatet, Rysslands Kommunistiska Partis centralkomité och det allryska centrala värkställande utskottet en stark institution, som med stöd av de lokala, politiskt upplysande organisationerna centraliserar, styrker och leder på rätt väg samtliga arbetarmassan politiskt upplysande institutioner.

N. KRUPSKAJA.

Innehållförteckning till tidskriften [Den Kommunistiska Internationalen](#)